

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м.Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Голові ЦК Профспілки
працівників освіти і
науки України
Труханову Г. Ф.
вул. Ярославська, 6
м. Київ
04071

Шановний Георгію Федоровичу!

Міністерство освіти і науки України розглянуло в межах компетенції Ваше звернення від 8 вересня 2016 року № 02-5/484 щодо проблемних питань застосування у навчальних закладах окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) та повідомляє.

Міністерство як головний орган у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки, наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, трансферу (передачі) технологій, діє в межах своєї компетенції, визначеної Конституцією, законами України, а також Положенням про Міністерство освіти і науки України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, відповідно до яких Міністерство, зокрема, забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх виконанням в апараті МОН, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

Відповідно до абзацу першого частини першої статті 27 Закону не можуть мати у прямому підпорядкуванні близьких їм осіб або бути прямо підпорядкованими у зв'язку з виконанням повноважень близьким їм особам особи, зазначені у підпунктах «а», «в»-«з» пункту 1 частини першої статті 3 Закону.

Таким чином, дане обмеження не поширюється на керівників закладів освіти, оскільки вони належать до категорії осіб, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а саме – посадових осіб юридичних осіб публічного права, які не зазначені у пункті 1 частини першої статті 27 Закону.

Частиною першою статті 28 Закону передбачено, що особи, зазначені у пунктах 1, 2 частини першої статті 3 Закону (в тому числі, працівники закладів освіти), зобов'язані вживати заходів щодо недопущення виникнення реального, потенційного конфлікту інтересів; повідомляти не пізніше наступного робочого дня з моменту, коли особа дізналася чи повинна була дізнатися про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів безпосереднього керівника, а у випадку перебування особи на посаді, яка не передбачає наявності у неї безпосереднього керівника, або в колегіальному органі – Національне агентство чи інший визначений законом орган або колегіальний орган, під час виконання повноважень у якому виник конфлікт інтересів, відповідно; вжити заходів щодо врегулювання реального чи потенційного конфлікту інтересів.

Окрім цього, звертаємо увагу на положення частин п'ятої та шостої статті 28 Закону, відповідно до яких у разі існування в особи сумнівів щодо наявності в неї конфлікту інтересів вона зобов'язана звернутися за роз'ясненнями до територіального органу Національного агентства; якщо особа отримала підтвердження про відсутність конфлікту інтересів, вона звільняється від відповідальності, якщо у діях, щодо яких вона зверталася за роз'ясненням пізніше було виявлено конфлікт інтересів.

В частині співвідношення термінів «конфлікт інтересів» та «спільна робота близьких осіб» звертаємо Вашу увагу на те, що конфлікт інтересів є більш широким поняттям та включає в себе обмеження відносин прямого підпорядкування, проте ним не обмежується.

Відсутність відносин прямого підпорядкування, а також відсутність заборони прямого підпорядкування близьких осіб, перелік яких передбачено абзацом четвертим частини першої статті 1 Закону, не спростовує можливості виникнення потенційного чи реального конфлікту інтересів при здійсненні ними службових обов'язків.

Принагідно повідомляємо, що з метою формування єдиного підходу осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб до розуміння і дотримання правил запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, запроваджених Законом, Національним агенством з питань запобігання та виявлення корупції на виконання Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 265, рішенням від 14 липня 2016 р. № 2 було затверджено Методичні рекомендації з питань запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб.

До того ж варто зауважити, що згідно з пунктом 15 частини першої статті 11 Закону надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого

самоврядування, та прирівняних до них осіб належить до повноважень Національного агентства з питань запобігання та виявлення корупції.

Відповідно до зазначених вище Методичних рекомендацій, конфлікт інтересів – це ситуація, при якій службова особа, виконуючи свої обов'язки, має приватний інтерес (особисту заінтересованість), який хоча і не обов'язково призводить до прийняття неправомірного рішення або вчинення неправомірного діяння, але здатний до цього призвести. Таким чином, незважаючи на те, що далеко не кожен конфлікт між службовими повноваженнями та приватним інтересом здатен призвести до неправомірних рішень чи діянь, кожен із конфліктів інтересів здатен створити таку ситуацію у випадку, якщо не буде вчасно та належним чином задекларований, оцінений та врегульований.

Врегулювання конфлікту інтересів здійснюється шляхом вжиття заходів зовнішнього та самостійного врегулювання конфлікту інтересів.

Самостійне врегулювання конфлікту інтересів відповідно до частини другої статті 29 Закону передбачає позбавлення відповідного приватного інтересу з наданням підтверджуючих це документів безпосередньому керівнику або керівнику органу, до повноважень якого належить звільнення/ініціювання звільнення з посади.

Зовнішнє врегулювання конфлікту інтересів здійснюється згідно з частиною першою статті 29 Закону шляхом усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів; застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання, вчиненням нею певних дій чи прийняття рішень; обмеження доступу особи до певної інформації; перегляду обсягу службових повноважень особи; переведення особи на іншу посаду; звільнення особи.

З метою недопущення необґрунтованого переведення та звільнення особи у зв'язку з наявністю конфлікту інтересів, звертаємо увагу на те, що відповідні заходи врегулювання конфлікту інтересів застосовуються як виключні, тобто лише у разі, якщо конфлікт інтересів не може бути врегульований шляхом усунення такої особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті, обмеження її доступу до інформації, перегляду її повноважень та функцій, позбавлення приватного інтересу.

Окрім цього, відповідно до зазначених вище Методичних рекомендацій до осіб, передбачених пунктом третім абзацу третьої частини першої статті 27 Закону, а саме – осіб, які працюють у сільських населених пунктах (крім тих, що є районними центрами), а також гірських населених пунктах, не можуть бути застосовані заходи врегулювання конфлікту інтересів у вигляді переведення особи на іншу посаду та звільнення особи. Таким чином, на працівників закладів освіти, що знаходяться у сільських та гірських населених пунктах, не поширюються вимоги щодо переведення особи на іншу посаду чи її звільнення.

Чинним законодавством, що регулює відносини у сфері запобігання корупції, не передбачено відповідних виключень щодо застосування заходів врегулювання конфлікту інтересів, які б стосувалися всіх працівників освіти і науки.

Враховуючи викладене вище, наразі Міністерство освіти і науки України на виконання Закону України «Про запобігання корупції» та з метою запобігання корупційним проявам у закладах освіти рекомендує утриматись від дій або прийняття рішень, що призводять до виникнення конфлікту інтересів, а у разі його виникнення – вживати визначені Законом заходи самостійного та зовнішнього врегулювання конфлікту інтересів.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 11 Закону Національне агентство з питань запобігання та виявлення корупції формує та реалізує антикорупційну політику, розробляє проекти нормативно-правових актів з цих питань. У зв'язку з цим, з метою вирішення питання захисту працівників освіти та науки, Міністерство освіти і науки України звернулося до Національного агентства з питань запобігання та виявлення корупції для врахування проблемних питань застосування у закладах системи освіти і науки окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» при здійсненні формування антикорупційної політики та розробки проектів нормативно-правових актів з цих питань.

Перший заступник Міністра

В. В. Ковтунець